

**Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности
Сенату Универзитета Уметности у Београду**

**ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ
УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА КАНДИДАТА**

ДАРИЈА ХУМЕЊУКА

тема:

**ИНТЕРПРЕТАЦИЈА ВОКАЛНЕ ПОЕМЕ *ПЕТЕРБУРГ* ГЕОРГИЈА
ВАСИЉЕВИЧА СВИРИДОВА: НЕОРОМАНТИЧАРСКО ЧИТАЊЕ ПОЕЗИЈЕ
АЛЕКСАНДРА БЛОКА**

На основу увида у докторски уметнички пројекат кандидата Дарија Хумењука, Комисија за оцену и одбрану, у саставу ЉУДМИЛА ПОПОВИЋ, редовни професор, ментор, ЛАДИСЛАВ МЕЗЕИ, редовни професор, др ум. ДЕЈАН СУБОТИЋ, доцент, др ум. ИГОР ЛАЗИЋ, доцент ЗОРИЦА ЋЕТКОВИЋ, редовни професор у пензији, подноси следећи Извештај Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности у Београду и Сенату Универзитета уметности у Београду:

БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Дарио Хумењук (Бањалука, 1979) је започео музичко образовање у родном граду у МШ *Владо Милошевић* на одсеку за клавир. Завршио је СМШ *Јосип Славенски* у Београду у класи проф. мр. Зорице Ступар Бербић. Дипломске студије је завршио на Академији уметности Новом Саду у класи проф. др Дориана Лељака. Усавршавао се на бројним мајсторским курсевима код реномираних пијаниста: Кемала Гекића, Арба Валдме, Жака Рувјеа, Владимира Огаркова, Светлане Богино, Нинослава Живковића и Рите Кинке.

Педагошко искуство је стицао на месту професора у музичким школама у Београду и Новом Саду, а од 2005. године до данас је ангажован у МШ *Даворин Јенко* у Београду на месту професора камерне музике и корепетиције. Више пута као коментор и уметнички сарадник учествовао је на лиценцираним семинарима камерне музике које је организовао: Југоконцерт (*Летња школа виолончела* аутора проф. Наде Јовановић 2004), Министарство просвете Републике Србије (*Школа лепог певања-уметност певања* аутор је првакиња београдске опере Гордана Томић 2010), Универзитет уметности у Београду (*Дуни ветре са банатске стране* 2012).

Учесник је и сарадник више престижних националних и интернационалних такмичења и фестивала: *Concorso internazionale citta di Stresa* (Италија, 1998), *Jeunesses Musicales* (2003), *Augustin Prohazka* (Словачка, 2004), *Cello fest* (Београд, 2005), *Dotzauer-Wettbewerb fur junge cellisten* у Дрездену (Немачка, 2005), Мермер и звуци (Аранђеловац, 2008), као и *Seghizzi-Concorso Internazionale di canto solistico* (Италија, 2009). Добитник је специјалне награде за клавирски дуо на републичком такмичењу у Нишу (1997), награде за клавирског сарадника на такмичењу *Петар Коњовић* у Новом Саду (1998), признања Удружења клавирских педагога Србије *ЕРТА* у Суботици (1999), захвалнице Музичке омладине града Крагујевца (2004), као и признања *Associazione Musicale Dino Ciani* (Италија, 2007. и 2008). Био је члан жирија интернационалних музичких конкурса *Francesco Paolo Neglia*, *Francesco Forgone i Paul Harris* (Италија, 2007. и 2008). Остварио је трајне снимке за Радио телевизију Србије, Радио телевизију Републике Српске и *Rai Uno* (Италија).

Као извођач камерне музике посебну пажњу поклања уметничкој сарадњи са истакнутим интерпретаторима из области соло певања и гудачких инструмената. Остварио је музичку сарадњу са многим уметницима у земљи и иностранству, међу којима су Радмила Смиљанић, Живан Сарамандић, Радмила Бакочевић, Милица Стојадиновић, Гордана Томић, Снежана Савичић Секулић, Ива Мрвош, Милан Карановић, Предраг Милановић, Алекса Васић, Катено-Тино Фаваца, Луиз Хопкинс, Александар Књазев, Лазло Мезо и други.

Наступао је као солиста, камерни музичар и клавирски сарадник у Аустрији, Италији, Грчкој, Словачкој, Немачкој, Мађарској, Хрватској, Црној Гори, Босни и Херцеговини и Србији. Професионална критика оцењује га као изузетног уметника и познаваоца ове области, па је и добио прилику да оствари низ пројеката: отварање Међународног такмичења *Даворин Јенко* у Београду 2007. са виолончелистом Александром Павловићем, ванр. проф. Академије уметности у Новом Саду, Прослава годишњице рођења композитора Стевана Стојановића Мокрањца у Неготину 2010, учешће на концерту *Сећање на Мирослава Чангаловића* на позив Народног позоришта у Београду 2010, Концерт са Српско-јеврејским певачким друштвом и диригентом Ђорђем Станковићем у Свечаној сали Коларчевог народног универзитета у Београду 2010, *Ауторско вече Растислава Камбасковића* у свечаној сали Скупштине града Београда 2012, концерт поводом јубилеја 20. *Обзорја на Тиси, Дани Јосифа Маринковића*, Нови Бечеј 2012, Вече соло песме српских и руских аутора са првакињом

франкфуртске Опере, доцентом на Академији уметности у Бањалуци, Дуњом Симић у Концертној дворани Културног центра Бански двор, Бањалука 2012.

Од 2001. године најтешње сарађује са баритоном Алексом Васићем. Кроз заједнички рад на вокално-инструменталној литератури баве се истраживањем традиционалних, али и савремених приступа интерпретацији камерне музике писане од краја 16. века до данашњих дана. Из низа заједничких концерата могу се издвојити најзапаженији: Концерт италијанске музике и поезије 2003. у организацији италијанског културног центра у Београду, наступ на *Данима Владе Милошевића* у Бањој Луци 2009, *Вече Брамса* у Павиљону *Цвијета Зузорић* у Београду 2010, Целовечерњи концерт у Галерији Српске академије наука и уметности у Београду 2010, као и реситал у Руском дому у Београду 2011, Концерт поводом Дана града Приједора 2012, *Ауторско вече Растислава Камбасковића* у Свечаној сали Скупштине града Београда 2012.

Тренутно се налази на трећој, завршној години докторских академских студија на Катедри за камерну музику Факултета музичке уметности у Београду у класи редовног професора Људмиле Поповић.

АНАЛИЗА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА – ЈАВНЕ УМЕТНИЧКЕ ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ И ПИСАНОГ РАДА

Јавно извођење докторског уметничког пројекта

Уметничка презентација у оквиру докторског уметничког пројекта Дарија Хумењука „Интерпретација вокалне поеме *Петербург* Георгија Васиљевича Свиридова: неоромантичарско читање поезије Александра Блока“ одржана је 15. априла 2015. године у Дому Војске Србије у Београду. Презентација је реализована у дуу са бас-баритоном Алексом Васићем. На програму су била дела Георгија Васиљевича Свиридова: песме *Под насипом*, *У рову некошеном*, *Визија*, *У поткровљу* и *У октобру*. У наставку је премијерно у Србији изведена вокална поема *Петербург* истог аутора, која се састоји из следећих делова: *Ветроказ*, *Златно весло*, *Невеста*, *Глас из хора*, *Прикован сам за кафански шанк*, *Ветар доноси из далека*, *Петербушка песмица*, *Рођени у годинама мрачним* и *Богородица у граду*. Као гост концерта у интерпретацији песме *У октобру* наступила је виолинисткиња Мадлен Стокић Васиљевић.

Током уметничке презентације, представљена су дела високе уметничке вредности недовољно позната у нашој средини. Како је кандидат навео у штампаном програму концерта: „Сам циљ дела није да престрави слушаоце, већ да их упозори на опасност, малодушност и безверје, вегетирање без високих циљева и идеала, да још једном призове озбиљност, одговорност и узвишен однос према животу.“ Један од мотива за избор репертоара докторског уметничког пројекта јесте болна актуелност трагичних остварења Свиридова и Блока.

Дуо Алекса Васић – Дарио Хумењук активан је у континуитету више од десет година. У овом периоду, наведени ансамбл достигао је пуну зрелост и спремност да на високом уметничком нивоу, у сталној размени уметничких идеја и импулса, премијерно у нашој средини изведе дела Георгија Васиљевича Свиридова. Дуо Алекса Васић – Дарио Хумењук наступао је у свим значајним салама у Београду, као и у Бањој Луци, Приједору, Новом Бечеју и другим градовима.

Кандидат Дарио Хумењук је уметник великог искуства у сарадњи са вокалним уметницима, што је било евидентно током уметничке презентације. Сигурност у владању целокупном фактуром дела, сувереност у владању инструментом и креирање складног баланса камерног састава, одликовали су његову интерпретацију. Тонски резултат ансамбла је очигледно проистекао из одличног познавања фактуре свих изведених дела, односно веома садржајне анализе свих структурних елемената. Кандидат је умешним избором пијанистичких средстава, убедљивим педализационим решењима, разноврсним тушеом, успео да оствари велики спектар пијанистичких боја у складу са богатим вокалним способностима Алексе Васића. У свим елементима уметничке презентације остварена је убедљива интерпретација, преваходно руковођена слојевима тумачења поетског текста Александра Блока.

У соло песни *Под насипом, у рову некошеном* остварен је изузетан тонски склад три линије потпуно различитих регистара (деоница клавира написана је, наиме, у две линије удаљених лага). Убудљиво су креиране хармонске промене и доследно изграђени драматски врхунци. Архитектоника композиција је веома брижљиво сагледана, што је посебно импоновало у трагичној песни *Визија* неумитног троделног покрета. Посебан тонски изазов, који је веома успешно решен, представљало је краткотрајно увођење разноврдне виолинске боје у звук ансамбла, чиме је завршена

интерпретација четири соло песме као својеврсне интродукције у драматски богат свет вокалне поеме *Петербург*.

Драматургија целокупне поеме *Петербург*, као и сваког појединачног сегмента, пажљиво је конципирана и доследно фразеолошки интерпретирана. Одлична дикција Алексе Васића кореспондирала је прецизној артикулацији и јасноћи у вођењу гласова Дарија Хумењука. Уметници су веома стрпљиво и поступно обогаћивали израз ка драматским врхунцима на самом крају композиција, као што су *Ветроказ* и *Прикован сам за кафански шанк*, од којих је последња била нарочита упечатљива у креирању финалних очајничких крика. Изузетно убедљив израз уметници су остварили у песми *Глас из хора* кроз прегледне градацијске покрете који су водили ка потресним трагичним врхунцима у одлично нивелисаном балансу линија. Контраст је остварен у богатим лирским бојама песме *Златно весло* и у парном покрету који призива традиционалне музичке обрасце у песми *Невеста*. Фуриозан покрет у делу *Петербуршка песмица* представио је још једну уметничку страну кандидата Дарија Хумењука и представио га у богатом пијанистичком светлу.

Анализа докторског уметничког пројекта – писаног рада

Образложење свог докторског уметничког пројекта кандидат је написао на 50 страница текста. Рад је прегледно обликован и има увод, пет централних поглавља, закључак и списак коришћене литературе од 40 библиографских јединица на српском, руском и енглеском језику.

У уводу су представљени предмет и циљ истраживања, дат је осврт на избор истраживачких метода указивањем на значај историјског, аналитичког и практичног извођачког метода за креирање интерпретације јер је став аутора да је „сагледавање друштвено-историјског контекста времена, односно историјских, уметничких, културолошких и социолошких околности битних за настанак литерарног текста и музике, неопходно (...) на почетку рада интерпретатора”. Анализа је обухватила „рашчлањивање поетско-музичких целина на микро и макро нивоу (...) кроз сагледавање свих битних елемената форме, фактуре и хармонског језика”, док је практично-извођачки метод опредељен као место обједињења претходно добијених резултата и дефинисање специфичног стила, као и могућих интерпретативних слобода како би се остварила драмска убедљивост извођења и коришћење адекватних средстава

израза у оквиру „артикулације, агогике, динамике, педализације и фразирања у односу на промене музичког тока”. У раду је промишљана пијанистичко-техничка проблематика, нарочито у односа на приступ камерном музицирању у вокално-инструменталном ансамблу.

У првом поглављу (*Александар Блок – живот и дело*), осветљавајући животни пут песника, Хумењук објашњава како су животне и друштвено-историјске околности утицале на формирање особеног песничког језика, посебно указујући на значај Блоковог сусрета са руским филозофом В. Соловјовом.

У другом поглављу (*Блоков Петербург*) пажња је посвећена тумачењу значаја Петрограда за Блоков живот и стваралаштво, објашњени су појединачни мотиви и разлози и смисао њиховог преплитања.

Биографски подаци значајни за разумевање делатности композитора анализирани су у трећем поглављу (*Георгиј Васиљевич Свиридов*). Предочени су најзначајнији подаци из животописа, селективно је представљен опус, а акценат је стављен на објашњење места које вокални камерни циклуси заузимају у стваралаштву Свиридова. Музички језик композитора сагледан је у контексту традиције руске музике, анализирани су аспекти стилског одређења, одлике појединачних елемената израза, а нарочито однос речи и тона, што представља припрему за наредно поглавље (*Свиридов и Петербург*) у којем се објашњавају однос композитора према песнику, узорима у традицији (Рахмањинов, Чајковски) као и савременим тенденцијама у уметности.

Најобимније поглавље рада (стр. 17–46) посвећено је анализи вокалне поеме *Петербург*. Она укључује сагледавање драматургије макро плана, поетске симболике, атмосфере, односа вокалног и клавирског парта, као и објашњење структуре дела (са разликовањем пролога, заплета и епилога), а нарочито разлога због којих је треба посматрати као јединствену *поему*. Потом следи анализа појединачних песама и у овом делу образложења докторског уметничког пројекта аутор даје бројне, функционално одабране нотне примере у којима осветљава важне детаље, укључујући у излагање, поред теоријског сагледавања, и дискусију о потенцијалним интерпретативним решењима. То раду даје лични тон и оригиналност.

У Закључку су сумирани резултати истраживања указивањем на специфичности ауторског писма Свиридова, нарочито у поеми *Петербург* и истиче:

„У представљеном делу композитор је овладао и креативно актуелизовао богату класичну културну баштину: узео је узоре немачког лида, руске романсе XIX века и дао им свој печат са понекад различито сложеним менталним стањима. У песмама је Свиридов задржао класичан однос гласа и клавирског предлошка. Текстура деонице клавира је сажета, али у исто време и живописна, она се не потчињава вокалној деоници, али представља емотивну изражајну позадину. Композитор је био убеђен да ако музика жели да изрази људску душу, његову тугу и радост, оне најдубље тежње, треба да се окрене једноставности мелодије. Свиридовљево схватање нове једноставности блиско је прокофјевском. У том смислу, да и код њега једноставност не настаје из сиромаштва, већ из богатства. Она је засићена изнутра, многообразна, обилује тананим нијансама. Њу можемо одредити као сложеност, у коју је унета јасноћа. То је синоним високог мудрог мајсторства.”

Аутор је својим радом објаснио процес припреме извођења једног дела. Он наступа са позиције великог искуства и дугогодишњег бављења вокално-инструменталним дуом глас – клавир као специфичним обликом камерне музике.

Пишчев стил одликује јасно изражавање мисли, прецизна употреба терминологије, надахнутост излагања и јасноћа плана излагања.

КРИТИЧКИ ОСВРТ И ОЦЕНА РЕФЕРЕНАТА

Темом свог докторског уметничког пројекта, „Интерпретација вокалне поеме *Петербург* Г. В. Свиридова: неоромантичарско читање поезије А. Блока”, Дарио Хумењук је у сарадњи са баритоном Алексом Васићем публици представио код нас до сада не извођена дела Свиридова, једног од најзначајнијих руских композитора друге половине XX века. Својим концертним наступом, као и писаним радом, Хумењук је потврдио висок интерпретативни домет, комплетну и особену уметничку личност, снажну индивидуалност и посвећеност тумачењу врло захтевних али и инспиративних дела. Докторски уметнички пројекат Дарија Хумењука у оквирима изабране теме даје одговарајући истраживачки допринос.

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Докторски уметнички пројекат пијанисте Дарија Хумењука под насловом „Интерпретација вокалне поеме *Петербург* Георгија Васиљевича Свиридова: неоромантичарско читање поезије Александра Блока” је резултат обухватног

уметничког и теоријског истраживања, којим је аутор остварио значајан, садржајан и новаторски рад. У дуу са Алексом Васићем остварио је убедљиво, нијансама и значењима богато тумачење комплексне партитуре демонстрирајући убедљивост, снагу и слојевитост интерпретације. Својим писаним радом дао је зналачко тумачење процеса припреме за извођење једног дела и прецизно аналитичко сагледавање изражајних средстава композитора.

На основу свега изнетог Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта Дарија Хумењука констатује да јавна уметничка презентација докторског уметничког пројекта и писани део докторског уметничког пројекта представљају драгоцен допринос уметничкој области извођачке праксе камерног дуа глас и клавир, те да у потпуности одговара захтевима докторских уметничких студија.

На основу свега реченог, комисија једногласно позитивно оцењује завршни докторски уметнички пројекат кандидата Дарја Хумењука са темом „Интерпретација вокалне поеме *Петербург* Георгија Васиљевича Свиридова: неоромантичарско читање поезије Александра Блока” и предлаже Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду да прихвати овај докторски уметнички пројекат и одобри његову одбрану.

Чланови Комисије:

.....
ЉУДМИЛА ПОПОВИЋ, редовни професор, ментор

.....
ЛАДИСЛАВ МЕЗЕИ, редовни професор

.....
др ум. ДЕЈАН СУБОТИЋ, доцент

.....
др ум. ИГОР ЛАЗИЋ, доцент

.....
ЗОРИЦА ЋЕТКОВИЋ, редовни професор у пензији

